

Referat af MFU møde den 21. september 2023

Deltagere: Hans Jürgen Stehr (formand), Bjarne Holm Jakobsen, Erling Rørdam, John Clausen (digitalt), Lisbet Ogstrup, Peter Bach, Stig Markager, Kim Christiansen, Søren Storgaard, Thorkild Kjeldsen, Jens la Cour (sekretær for udvalget).

Afbud:, Kristian Syberg, Michael Olesen, Sofus Rex, Mette Blæsbjerg, Birgitte Markussen, Jørn Jespersen (næstformand) og John Nordbo

1. Velkomst og orientering om sidste HB møde den 8.9

Formanden orienterede om at der på Repræsentantskabsmøde i foråret 24 fremlægges forslag til en række vedtægtsændringer bl.a. i forlængelse af den vedtagne overordnede strategi. De eventuelle organisatoriske vedtægtsændringer har været behandlet i Organisationsudvalget (OU). HB besluttede på sidste møde den 8.9. at sende et OU forslag i høring, hvorefter de faglige udvalg ikke længere skal være vedtægtsbestemte men kan nedsættes af HB, og HBs sammensætning ændres, således at der dels sikres en tilstrækkelig afdelingsrepræsentation, dels tilgodeses et ønske om, at HB kan suppleres med særlige kompetencer i relation til at støtte op om strategien. De faglige udvalgsformænd skal herefter ikke længere er født med medlemmer af HB.

Formanden vurderer at evt. kommende ændringer ikke nødvendigvis vil have konsekvenser for det arbejde, der foregår i MFU, idet mandaterne forventes at fortsætte til udløbet i 2025 og faglige udvalg i øvrigt - måske med ændret opdeling/kommissorium/opgavebeskrivelse - forventes at fortsætte. Samtidig forventes, at faglige udvalg også i et fremtidigt set up vil have en tæt relation til den faglige og politiske udvikling i DN generelt, en relation der i dag varetages af formanden i egenskab af HB medlem.

Formanden vil i HB lægge op til, at HB markerer sine intentioner om at fastholde faglige udvalg og de frivillige faglige kapaciteter som væsentlige og efterspurgte faglige bidragydere

Udvalget drøftede HBs udmelding og konsekvenser.

Flere gav udtryk for at faglige udvalg fortsat bør have et vedtægtsmæssigt ophæng, dog måske ikke med specifik opdeling som nu, samt at de bør have et fagligt ophæng til sekretariatets arbejde. HB kunne udpege et medlem til deltagelse/ansvaret i et fagligt udvalg. Det bør komme i vedtægter, at formanden for pågældende faglige udvalg indkaldes når HB har faglige emner på dagsordenen.

Andre pegede på det er vigtigt at have en stabilitet i udvalgene – samt at det giver mening at opretholde tre udvalg med nuværende overskrifter. Og at formanden for udvalgene fortsat skal sidde i HB. Den nuværende struktur giver også den fordel, at udvalgsmedlemmer kan repræsentere DN formelt som stedfortrædere f.eks. for sekretariatet. Synspunktet var, If it ain't

broke, don't fix it. Det giver også en troværdighed, at have en fast repræsentant i HB, som er formelt udpeget og har mandat. Det er vigtigt at der er en klar relation mellem udvalg og beslutninger i HB, så der sikres faglig relevans. Og det er vigtigt for den faglige troværdighed, at det også organisatorisk demonstreres, at DN er en velfunderet og solid faglig spiller.

Det blev fremhævet som en fordel, at der er et udvalg HB kan bestille oplæg og synspunkter fra. Og der vil – hvis formænd ikke er med i HB - mangle nogen i HB, der kan være med ved de faglige drøftelser. Udvalgenes formelle ophæng giver også legitimitet i forhold til at kunne tiltrække kapaciteter fra videninstitutioner. Det er en væsentlig motivation, at der har en effekt af bruge tid på udvalget, og at der er en formel platform til at komme med bidrag.

Det blev også fremhævet, at det er vigtigt at fastholde at faglige udvalg, udover assistance til foreningen, fortsat kan bidrage med relevant viden ikke kun efter opdrag men også på eget initiativ.

Der var ingen egentlig konklusion

2. Opsamling på grundvandsproblematikken/drikkevand i forhold til arealanvendelse.

Lisbet havde inden mødet udsendt kort oplæg og præsenterede dokumentet. Hun understregede at dokumentet er et udkast. Hun savnede input fra udvalgsmedlemmerne men hun har fået input fra sekretariatet.

En stor del af synspunkterne i oplægget er allerede DN politik, men denne er spredt i forskellige politikker med andre overskrifter. Bidraget fra MFU bør være, hvordan vi kommer videre i en implementering og får defineret centrale forslag klarere.

Der er 3 hovedpunkter:

- Er vi enige i at DNs hidtidig tilgang? Ja, DN set-up er i orden
- Er grundvand en ressource der skal kunne anvendes urensset som drikkevand?
- Hvordan sikrer vi, at grundvandet ikke forurenes – det kan f.eks. ske gennem grundvandsparker. Er der også behov for nye principper om sprøjtegifte? Strategien overfor de godkendende myndigheder?

Fokus bør være på grundvand, men den nuværende naturpolitik har ikke medtaget hvordan den grundvandsdannende natur beskyttes. Men bør håndteres der.

Udestående spørgsmål:

- Definition af grundvandsparker – fastlægge indholdet og hvor de skal ligge
- Hvordan skal de realiseres? Er de nuværende tanker tilstrækkelige?

Flere aspekter blev fremhævet i drøftelserne:

Man bør tage strukturen for vandforsyningen i betragtning. Etablering af en grundvandsfond er en forudsætning for at få gennemført BNBO og grundvandsparker. Det vil være en omkalfatring af vandforsyningsstrukturen. Der er mange mindre vandforsyninger, der ikke har økonomi eller kapacitet til opgaven. Det bør være kommunerne, der giver påbud hvis der ikke må anvendes pesticider på arealer – det kan forsyningsselskaberne ikke gøre. Der kan ikke være tvivl om ressourcen skal beskyttes. Der bør indgå, at DN foreslår (og arbejder med forslag til) en handlingsplan for (udfasning af) pesticider.

Andre pegede på, at vi kommer i en situation hvor der skal renses, da der ligger kemikalieforureninger, der også vil sive ned. Men vi skal have et princip om, at vi igen skal komme tilbage til en situation, hvor der ikke skal renses. Må stille spørgsmål ved fortyndingstilgangen der er for nuværende.

Der er tillige en "teknisk" diskussion om grænseværdi (fagligt fastsat) og kravværdi (politisk fastsat, hvor der kan accepteres en højere koncentration end grænseværdien) for pesticider i grundvandet. DN bør kræve at det stadig er grænseværdien, der lægges til grund.

En grundvandsfond som konstruktion er en god ide. Erhverv kræver også vand. Eksempel med erhvervsbrug: PTX kræver 12 mio m³ pr år - hvor skal ressourcen komme fra. Og vand til beton til Femern sænketunnel skal ikke være drikkevand. Være obs på galvaniserede stel til solceller og nedsivingsfare.

Der er dog en fare for at man sætter sig mellem to stole med grundvandsparker og fuldstændig udfasning af pesticider. Og man kan være skeptisk overfor fonde og risikoen for at statslige fonde kan malkes hvis der mangler penge til andet.

I grundvandsparker bør tages stilling til hvilke aktiviteter der skal reguleres, herunder også nitrat-nedsivning.

Det bør reflekteres, at pesticider ikke kun påvirker grundvandet, men også vandløb. PTX er en ny pres-faktor mod vandindvinding.

Formanden bad om, at dokumentet tilskæres lidt i forhold til en præsentation for HB. Herunder mht hvad HB faktisk har efterlyst på mødet i marts 2022, hvor rammerne for FUernes arbejde i 22/23 blev lagt, jf bilag 7.1. til mødet, se link <https://aktiv.dn.dk/media/93132/bilag-7-1-forslag-til-temaer-de-faglige-udvalg-kan-arbejde-med-de-naeste-to-ar.pdf>

Der skal også refereres til den nuværende landbrugspolitik, og til hvor denne skal tilpasses en samlet grundvandspolitik. Endelig skal der tages en dialog med sekretariatet inden oplægget fremlægges for HB.

Lisbet tager bemærkninger med og lægger op til endnu en kommentarrunde (Michael Olesen havde fremsendt korte skriftlige kommentarer) og færdiggør herefter dokumentet med udvalgets bemærkninger som indspil til HB.

3. Udkast til Aktivitetsplan 24/25 (som skal vedtages af Rep i november) - hvad er særligt relevant for et MFU.

Udkast til AP 24/25 sendes i høring fra den 22. september i hele DN de næste fire uger. Dvs at det endelige udkast endnu ikke forelå på mødet. Formanden orienterede om at planen på politikområdet forventes inddelt i overskrifterne Den lokale interessevaretagelse, Natur, Klima, Miljø og Internationalt arbejde. Behovet for at diskutere arealanvendelse, jf. MFUs arbejdsrapport, forventes medtaget under natur samt indgår i en kommende revision af DN's landbrugspolitik, og energibesparelser og effektiviseringer som led i et helhedsorienteret syn på energipolitikken forventes omtalt under klima i forlængelse af Cirkulær Økonomi (ikke for at sætte lighedstegn, men også CØ bygger på sammenhængende ressourcebetragtninger).

Formanden vil tage initiativ til en undergruppe i MFU, der ser nærmere på hvordan MFU kan være med til at konkretisere og udmønte APens bud om energibesparelser og -effektivisering.

Der blev efterlyst en markering i APen af, at der bør sættes på en økosystembaseret tilgang for planlægning på havet. Formanden vender tilbage til interesserede medlemmer med henblik på at MFU formulerer et kort oplæg herom.

I øvrigt er MFU ikke formel høringspart (da vi ikke er en del af beslutningsprocessen), men hvis der er medlemmer der har specifikke bemærkninger kan de sendes til Jens, der vil videreformidle.

Udkast til AP 24/25 kan ses her:

<https://vores.dn.dk/da-DK/projects/aktivitetsplan-2024-25-ap>

4. Hvordan kan MFU/MFU-medlemmer støtte/inspirere afdelinger i forhold til særlige miljø/klimafaglige udfordringer (ikke sagsbehandling).

Thorkild præsenterede et oplæg som var rundsendt inden mødet. Heri fremlægges forslag til hvordan faglige udvalg kan understøtte arbejdet i afdelinger, samråd og netværk. Samt om hvordan viden kan deles.

Det blev nævnt, at udvalget, eller udvalgsmedlemmer kunne bidrage med tilbud om faglige oplæg, og om hvad der rør sig rent fagligt.

Det blev i diskussionen pointeret, at udvalgets bidrag udelukkende bør være faglig belysning og kvalificering af rejste problemstillinger. Det er vigtigt med denne pointe, idet MFU medlemmer ikke som sådanne kan gå ind i løsning af konkrete lokalpolitiske problemer/konflikter. Tilsvarende gør sig gældende i forhold til samråd. Og det gælder også faglige input til DN-netværk, da også netværkene kunne have ønske om bidrag til politikformulering mere end faglig baggrund.

Der blev fremsat forslag om at der fra udvalget laves et fagligt netværk/liste med div. eksperter/ressourcepersoner i lokalområder (f.eks. fra universiteter), som MFU medlemmer så kan formidle kontakt til. Dette ville også være mere håndterbart end at MFU medlemmer skal have lange rejsetider.

Der blev besluttet at forsøge med en sådan kontaktfremstilling og så vurdere efterspørgsel. Jens vender tilbage med et bud på proces.

5. Forberedelse af en intern minikonference om arealanvendelse, jf drøftelsen på sidste møde,

Formanden henviste til drøftelserne på sidste møde, om afholdelse af et miniseminar om arealanvendelse med deltagelse af Concito, Klimarådet, de andre faglige udvalg og sekretariatet samt gerne repræsentanter fra afdelinger og HB. I forhold til AP processen er det vigtigt i første omgang at sætte arealanvendelse på dagsorden internt samtidig med, at der indledes et arbejde med revision af landbrugspolitikken, som også skal inddrage arealanvendelse i et bredere perspektiv.

Der var enighed om at gennemføre et sådant seminar, dog i første omgang rent internt dvs uden bidrag fra Concito og Klimarådet.

Der bør på seminaret sættes fokus på mere specifikke DN-kerneområder og der bør sættes fokus på hvor er der dilemmaer/konflikter, som skal belyses og afklares - hvordan kan de håndteres. Der kunne sidenhen som led i implementeringen af APen, herunder med hensyn til landbrugspolitikken, holdes en offentlig konference på eksempelvis et universitet.

Arealanvendelsesproblemstillingen berører i sagens natur alle tre faglige udvalg og formanden tager kontakt til de øvrige udvalg og til sekretariatet med henblik på at fastlægge de nærmere rammer, herunder evt delagelse fra lokalafdelinger, og gennemføre miniseminar (Anmerking: kontakt er taget til de andre udvalg og til sekretariatet (Jens Anton)).

6. Evt og nyt møde

ultimo november. Der blev udtrykt ønske om en julefrokost i forbindelse med mødet. Jens udsender doodle.

Der forsøges, at lægge mødet fra 16-19 i stedet for 15 – 18 så medlemmer bedre kan nå at deltage i forhold til deres arbejde.